

Principy transparentnosti a dobré praxe ve vědeckém publikování

Podle *Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing* vypracovaných *Committee on Publication Ethics*, *Directory of Open Access Journals*, *Open Access Scholarly Publishers Association* and *World Association of Medical Editors*; dostupné na: <https://doaj.org/bestpractice> nebo <https://publicationethics.org/resources/guidelines-new/principles-transparency-and-best-practice-scholarly-publishing>.

Webová stránka časopisu

- Web časopisu musí být reprezentativní a sám o sobě představovat ukázkou toho, jak časopis zajišťuje vysoké etické a profesionální standardy.
- Musí mimo jiné obsahovat:
 - jednoznačně definované a popsané zaměření a cíle časopisu (Aims & Scope)
 - jednoznačně definovanou cílovou čtenářskou skupinu
 - kritéria pro přijetí/odmítnutí příspěvků
 - pravidla pro autory (obsahující např. i prohlášení, že mnohonásobné, duplicitní nebo souběžné publikování není akceptováno)
 - ISSN pro tištěnou a elektronickou verzi (na viditelném místě)
- Nesmí obsahovat klamavé informace, které by čtenáře nebo autory uváděly v omyl.
- Nesmí napodobovat jiný časopis či vydavatele nebo se za něj vydávat.

Název časopisu

- Musí být jedinečný, nesmí být snadno zaměnitelný s názvem jiného časopisu a mást potenciální autory a čtenáře.

Recenzní řízení

- V časopisu musí být jasně uvedeno, které příspěvky jsou recenzovány a které ne.
- Recenzenti musí být odborníci z oboru a zároveň nesmí být členy ediční rady.
- Na webové stránce časopisu musí být přesně popsán proces recenzního řízení a další pravidla časopisu související s recenzním řízením včetně používané metody recenzního řízení.
- Časopis nesmí garantovat automatické přijetí rukopisu nebo krátké termíny recenzního řízení.

Vlastnictví a management časopisu

- Na webu časopisu musí být uvedena informace, kdo je vlastníkem a/nebo správcem časopisu.
- Vydavatelé nesmí uvádět názvy organizací nebo časopisů, které by pro autory a editory byly v otázce vlastnictví časopisu matoucí.

Redakční rada, řídicí orgán

- Členové redakční rady nebo jiného řídicího orgánu musí být uznávanými experty v oblastech spadajících do oborového zaměření časopisu.
- Na webové stránce časopisu musí být u členů redakční rady nebo jiného řídicího orgánu uvedena úplná jména a afiliace.

Editori, redakce časopisu, kontaktní informace

- Na webové stránce časopisu musí být u editorů uvedena úplná jména a afiliace.
- Na webové stránce časopisu musí být zveřejněna úplná kontaktní adresa redakce časopisu.
- Kontaktní e-mail musí být vždy svázán se jménem konkrétní osoby.

Autorská práva a licenční podmínky

- V informacích pro autory musí být přesně popsány zásady ochrany autorských práv.
- U publikovaných článků musí být uveden držitel autorských práv.
- U všech publikovaných článků (v HTML i PDF verzi) musí být uvedeny licenční podmínky.
- Jsou-li články publikovány pod veřejnou licenci CC, je nutné tyto podmínky na webu časopisu blíže specifikovat.
- Na webu časopisu musí být uvedena rovněž pravidla časopisu týkající se ukládání finálních verzí článků přijatých k publikování nebo finálních vydavatelských verzí v repozitářích třetích stran.

Autorské poplatky

- Na webové stránce časopisu (na místě pro potenciální autory snadno viditelném) musí být uvedeny informace o poplatcích, které jsou požadovány za zpracování rukopisu a/nebo publikování článku v časopisu.
- Na webu musí být uvedena informace o poplatcích i v případě, že žádné poplatky požadovány nejsou.

Vědecká pochybení a proces jejich řešení

- Na webu časopisu mají být uvedena opatření, jež redakce využívá k odhalení článků, ve kterých došlo k vědeckému pochybení (včetně plagiátorství, manipulace s citacemi, padělání/falšování dat aj.), a k následnému zabránění publikace takových článků.. Redakce časopisu nesmí podporovat vědecká pochybení nebo vědomě dovolit, aby k nim došlo.
- V případě, že je vydavatel nebo redaktor časopisu informován o jakémkoli vědeckém pochybení vztahujícím se k článku publikovanému v časopisu, musí při řešení obvinění dodržovat pokyny COPE (dostupné na: <https://publicationethics.org/resources/guidelines>), příp. ekvivalentní.

Publikační etika

Na webu časopisu musí být jednoduše dostupná Pravidla publikační etiky, která musí mimo jiné obsahovat:

- etická pravidla, práva a odpovědnosti autorů, editorů, recenzentů či dalších zúčastněných osob
- pravidla týkající se střetu zájmů
- pravidla duševního vlastnictví
- zásady řešení případného porušení etických pravidel
- pravidla vyřizování stížností a odvolání
- možnosti a pravidla diskusí a oprav již vydaných textů
- pravidla sdílení a reprodukce dat

Harmonogram vydávání, termíny

Na webu časopisu musí být uvedeny následující informace:

- periodičita vydávání
- termíny vydání jednotlivých čísel
- termíny pro zasílání rukopisů redakci

Přístup

- Na webu časopisu musí být uvedeny možnosti zpřístupnění časopisu a jednotlivých článků čtenářům, informace o předplatném nebo poplatcích „pay per view“.

Archivace

- Web časopisu musí obsahovat informace o elektronickém zálohování a zajištění dlouhodobého přístupu k obsahu časopisu (např. přístup k hlavním článkům přes CLOCKSS pro případ, že by vydávání časopisu bylo ukončeno). *(Na FF MU centrálně zálohujeme přes Digitální knihovnu FF MU).*

Zdroje příjmů

- Na webu časopisu musí být jednoznačně uveden obchodní model nebo zdroje příjmů (např. autorské poplatky, předplatné, inzerce, dotisky, institucionální podpora).

Inzerce

Je-li to relevantní, časopis by měl na webu zveřejnit informace o pravidlech inzerce:

- jaké typy reklam budou přijímány
- kdo rozhoduje o jejich přijetí
- zda jsou vázány na obsah a chování čtenáře (online), nebo jsou zobrazovány náhodně

Inzerce by neměla ovlivňovat rozhodování editora a měla by být oddělena od publikovaného obsahu.

Přímý marketing

- Jakékoli aktivity přímého marketingu včetně výzvy k zasílání rukopisů („call for papers“), které jsou prováděny jménem časopisu, musí být vhodné, dobře cílené a nerušivé.
- Informace o vydavateli nebo časopisu musí být pravdivé a pro čtenáře nebo autory nezavádějící.

Committee on Publication Ethics (COPE, <https://publicationethics.org>)

Directory of Open Access Journals (DOAJ, <https://doaj.org>)

Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA, <https://oaspa.org>)

World Association of Medical Editors (WAME, <http://www.wame.org>)
